

Ксендзук В.В.,
доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук,
професор кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту
Шульська В.А.,
студентка групи МВ-3
Державний університет «Житомирська політехніка», м. Житомир

МІЖНАРОДНІ ІНВЕСТИЦІЇ В ОСВІТУ УКРАЇНИ: ВІДНОВЛЕННЯ ШКІЛ ПІСЛЯ ВІЙНИ

Війна в Україні завдала значних руйнувань освітній інфраструктурі. За даними Міністерства освіти і науки України, більше 4000 закладів освіти пошкоджено або повністю знищено, а сотні тисяч учнів змушені були перейти на дистанційне чи змішане навчання. Відновлення освітньої системи є не лише гуманітарним, а й стратегічним завданням для держави, адже від рівня освіти залежить майбутній людський капітал, конкурентоспроможність економіки та соціальна стабільність. У цьому контексті особливого значення набувають міжнародні інвестиції, які забезпечують фінансування, технології та експертну підтримку реконструкції освітньої системи України.

Міжнародні інвестиції в освіту мають дві основні форми: прямі інвестиції у відновлення матеріально-технічної бази закладів освіти та грантову допомогу від міжнародних організацій і урядів партнерських держав. Так, Світовий банк у 2023 році затвердив програму «Ukraine Education Recovery Project» обсягом понад 300 млн дол. США, спрямовану на реконструкцію шкіл у Київській, Харківській, Чернігівській і Миколаївській областях [1]. Проєкт передбачає модернізацію навчальних приміщень, створення безпечних укриттів, цифровізацію освітнього процесу та підтримку педагогічних кадрів.

Не менш важливим є внесок Європейського Союзу. Програма EU4Education Recovery фінансує ремонт і технічне переоснащення понад 100 шкіл на деокупованих територіях, а також впроваджує європейські стандарти інклюзивної освіти [2]. У рамках ініціативи UNICEF «Safe Schools» проводяться роботи з реконструкції шкільних укриттів, постачання генераторів і цифрового обладнання, забезпечується психологічна підтримка учнів і вчителів [3].

Важливою тенденцією є зміщення фокусу інвестицій із відновлення будівель на створення сучасного освітнього середовища. Нові школи будуються

з урахуванням принципів енергоефективності, інклюзивності та безпеки, з інтеграцією технологій «розумного класу» та STEM-лабораторій. Наприклад, у 2024 році в Київській області відкрито першу школу, відновлену за підтримки уряду Японії та Програми розвитку ООН (UNDP), яка відповідає стандартам «зеленого будівництва» [4].

Значним досягненням міжнародного партнерства в освітній сфері є проєкт у Житомирі – будівництво нової багатофункціональної школи на місці зруйнованого ліцею №25, де розпочато реалізацію проєкту «Школа майбутнього для України». Житомирська міська рада підписала тристоронній меморандум із Міністерством закордонних справ Литовської Республіки та Державним агентством відновлення та розвитку інфраструктури України. Цей документ відкриває другий етап проєкту, який передбачає будівництво нової багатофункціональної школи на місці зруйнованого ліцею №25.

Литва через своє Міністерство закордонних справ фінансуватиме роботи, а українське агентство забезпечуватиме експертну допомогу та консультаційний супровід. Житомирська міська рада виконує функції технічного замовника і координує втілення рішень. Реалізацію забезпечує Центральне агентство з управління проєктами (CPVA), що у вересні 2025 року відкрило свою філію у Києві для підвищення ефективності реалізації проєктів відновлення в Україні [6].

Освітній простір у майбутньому ліцеї буде адаптований до сучасних освітніх стандартів – безпечний, доступний і комфортний. Проєкт передбачає відкритий діалог між усіма учасниками та регулярне інформування громади про хід робіт. Шиманська Г. зазначає, що «ліцей №25 став символом втрат, але тепер він стане прикладом відновлення та європейського підходу до освіти. Литва поруч із нами, допомагає відновлювати інфраструктуру, підтримує освітні й гуманітарні проєкти. Відновлення ліцею №25 – це не просто нова сучасна школа, це символ дружби та солідарності між нашими народами» [6].

Передумовою цієї тристоронньої домовленості став меморандум, підписаний 12 липня 2025 року у Римі під час Ukraine Recovery Conference 2025 між Міністерством закордонних справ Литовської Республіки та Міністерством освіти і науки України. Литва зобов'язалася сприяти відновленню освітньої

галузі України, об'єднавши свій досвід європейської інтеграції з українськими потребами відбудови.

Таким чином, приклад Житомира демонструє, як міжнародна співпраця на рівні місцевих громад сприяє створенню нової моделі післявоєнної освіти – орієнтованої на безпеку, інновації та партнерство.

У стратегічному вимірі міжнародні інвестиції в освіту є не лише допомогою, а й інструментом інтеграції України до європейського освітнього простору. Реформування шкільної системи відповідно до стандартів ЄС сприяє підвищенню якості навчання, розвитку цифрових компетентностей і громадянських цінностей у молоді. Освіта стає фундаментом сталого відновлення України після війни.

Отже, міжнародні інвестиції в освіту України мають системний вплив на процеси відбудови держави. Вони поєднують гуманітарні, економічні та соціальні цілі, забезпечуючи не лише фізичне відновлення шкіл, а й модернізацію освітнього простору відповідно до світових стандартів. Подальше розширення міжнародного партнерства у сфері освіти є запорукою відновлення людського капіталу та сталого розвитку країни у післявоєнний період.

Список використаних джерел

1. World Bank. Ukraine Education Recovery Project. Official Report, 2023. URL: <https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/project-detail/P180318>
2. European Commission. EU4Education Recovery Programme in Ukraine. Official Press Release, 2024. URL: <https://commission.europa.eu>
3. UNICEF Ukraine. Safe Schools Initiative: Rebuilding Education in Ukraine. 2023. URL: <https://www.unicef.org/ukraine>
4. United Nations Development Programme (UNDP). Reconstruction of Ukrainian Schools: Japan-UNDP Partnership Results. 2024. URL: <https://www.undp.org/ukraine>
5. Ministry of Education and Science of Ukraine. Education Recovery Dashboard. Official Data Portal, 2024. URL: <https://mon.gov.ua>
6. Житомирська міська рада. Меморандум про відновлення ліцею №25 у межах проекту «Школа майбутнього для України». 2025. URL: <https://zt-rada.gov.ua/?pages=21007>